Ч. 147 (12.513). Львів, субота 5. липня 1930. Poczta opłac. zaplacono ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло". Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	27·50 „
Річно	55·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Світове положення в освітленні Сталіна.

Львів, 4. липня 1930.

В четвер минулого тижня почався в Москві 16-ий з черги конґрес російської (тепер: всесоюзної) комуністичної партії (ВКП). Центральною фігурою конґресу є, очевидно, генеральний секретар ВКП Сталін. При його появі на салі всі учасники конґресу встають і роблять йому дарські овації. З цілої більшовицької преси виходить ясно, що Сталін — це в СРСР диктатор над цілою комуністичною диктатурою.

По короткій вступній промові Калініна, що відкрив конґрес і по виборі президії ділової та почесної (до цеї останньої ввійшли комуністи з Англії, Франції, Німеччини, Польщі, Чехословаччини та інших країв) прийшов до слова Сталін, щоби виголосити політичний реферат. Його появу на трибуні зустріли присутні знов великою овацією. Так інформує більшовицька преса. Реферат Сталіна тривав 10 годин. Досі не маємо цілого його тексту, а тільки першу частину, в якій аналізується світове господарське й політичне положення..

Сталін твердить, що тепер у цілому світі запанувала економічна кріза, „що є найсеріознішою та найглибшою з усіх світових економічних кріз, що були досі". На цю загальну крізу складаються: кріза у виробництві промислових товарів і кріза в рільництві. Сильно впадаюча до недавна ввічі промислова продукція Америки, Німеччини й Англії заломилась. Від надвиробництва (гіперпродукції) прийшло тепер до наглого обмежування виробів у важкому й легкому промислі, бо нема ринків збуту, нема консументів, а попри те рівнорядно з обмежуванням продукції росте у відворотній пропорції безробіття та нужда населення. Те саме явище помітне і в рільництві. Надпродукція збіжа понижує ринкові ціни та бе по сільському населенню, яке не в силі консумувати промислових виробів і наслідком того теж значно обнижує свою життєву стопу. Такий стан світового господарства треба завдячувати, на думку, Сталіна, виключно захланности та ненаситности повоєнного капіталізму. Цей капіталізм зве він монополістичним у протиставленні до старого капіталізму, що монополістичних прикмет не мав.

„Основа економічних кріз перевиробництва — каже дослівно Сталін — їхня причина лежить у самій системі капіталістичного господарства. Основа крізи лежить у сеперечности між суспільним характером виробництва й капіталістичного привласнення наслідків виробництва. Прояви цієї основної суперечности капіталізму є суперечностями між кольосальним зростанням виробничих можливостей капіталізму, розрахованим на удержання максімум капіталістичних прибутків і в значному скороченні платоспроможного попиту з боку міліонових мас трудящих, життєвий рівень яких капіталісти весь час намагаються тримати у межах крайнього мінімуму. **Щоби витримати в конкуренції й витиснути як можна більше прибутку, капіталісти примушені розвивати техніку, переводити раціоналізацію, посилювати експльоатацію робітників і піднести виробничі можливости своїх підприємств до крайности".**

Наведеними словами Сталін характеризує господарське положення в світі, виключаючи, очевидно, СРСР, де, як він твердить, усе в порядку, де промислове виробництво не паде, але росте, де перед рільництвом у новій, сколективізованій та зіндустріялізованій формі якнайрожевіші перспективи і т. д. Тимчасом фактично найбільше пригноблені та найбільше визискувані є робітники в СРСР, де велинанським капіталістом є держава. Життєва стопа і культурний рівень радянського робітника й селянина найпримітивніший в світі. І хоч у СРСР нема конкуренції, і хоч скупа промислова продукція СРСР не може заспокоїти всіх потреб понад 138 міліонового населення, то всеж ринковий попит на ці вироби є такий малий, що й там все є фактично їх гіперпродукція. Отже деж ті рожеві перспективи перед промислом СРСР? Це фактичний стан. А теоретично більшовицький державний капіталізм змагає теж до розвитку техніки, раціоналізації та піднесення виробничих можливостей у всіх своїх підприємствах коштом здобутків західнього капіталізму в тій ділянці. І якщо в царстві Сталіна прийшлоб до вищої життєвої стопи та культурнішого рівня серед трудящих мас, якщо збільшивсяб попит на промислові вироби, а тих виробів булоб досить, то там повсталаб теж кріза, яка перевищилаб і мусілаб далеко перевищити вичислені Сталіном прояви крізи у світовому господарстві. Бож у СРСР панує клясична система державного монополістичного капіталізму.

Далі переходить Сталін до політичних відносин у світі. Він твердить, що на підкладі страшної економічної скрути наростають численні війни між капіталізмами поодиноких держав, що ці війни неминучі, доказом чого та обставина, що на тлі цілковтого занепаду всіх промислів, великих і малих, росте і розвивається тільки один, а саме, мілітарний промисл. Всі пацифістичні заяви й конференції для обмежування зброєнь уважає він звичайним маскуванням зброєнь і брехнею. Про Лігу Націй каже, що вона „гниє живцем", а національно визвольні рухи в кольоніях вважає передвісником руїни для сучасного капіталізму.

Про відносини між СРСР і капіталістичними державами твердить, що вони в перманентному напруженні. Бо проти СРСР мобілізується весь світовий капіталізм, хоч і не може зважитися на війну, бо непевний перемоги. Він радить усім державам вступати в торговельні звязки зі СРСР, бо таких хоче Рад. Союз і вони йому потрібні. Взагалі СРСР хоче за всяку ціну миру і в тому дусі веде свою політику. „Наслідком цієї політики, — каже він — є той факт, що нам пощастило захистити мир, не вважаючи на низку провокаційних актів та авантурницьких нападів паліїв війни. Цю політику миру ми проводитимемо і надалі всіми силами, всіми засобами. **Ні одного ступня чужої землі не хочемо, але й своєї землі ні одного цаля не віддамо нікому".**

Ось яким пацифістом виявляє себе диктатор СРСР! Але для повноти характеристики цього його пацифізму і для підкреслення непереможнього більшовицького бажання торгувати зі світом, що ним так палають більшовики, наведемо ще один витяг з промови Сталіна. Загально твердять, що одною з причин неповодження торговельних звязків СРСР зі західними державами є справа царських боргів. Сталін у звязку з тим стверджує, що комуністи не відмовляються платити цих довгів, але **„при умові, що коли нам дадуть кредити, то ми ладні платити невелику частину передвоєнних довгів, розглядаючи їх як додатковий відсоток на кредити".**

Пропозиція, як бачимо, дуже принадна для капіталістів, дарма що подана в чисто більшовицькій, надзвичайно оригінальній формі, що допускає ґратісові відсотки від кредитів! Але не зважаючи на те, Сталін твердить все таки, що під господарським оглядом найкраще в світі представляється СРСР.

З львівської міської ради.

Промова сенатора Децикевича на засіданні Львівської Міської Ради 2. липня 1930 р.

Згідно з бажанням президента міста хочу від Українського Клюбу висказати деякі думки про актуальні питання міської господарки. Стверджую, що на протязі минулих трьох років підтримували ми інвестиційну політику управи міста тому, бо ми вважали й вважаємо цю політику доцільною і потрібною. Під тим оглядом в б. прибічній раді не було зрештою ріжниці думок, дарма, що може не всі передбачували ясно наслідки, які та політика мусить принести. Деякі віддавалися ілюзії, що усправнення адміністрації міських дібр і комунальних підприємств позволить виконати інвестиції без накладання вищих податків та оплат. Перед цим оптимізмом перестерігав я в промові, виголошеній в грудні 1927 р., коли то я вказав на те, що треба часу, аби придбати більші приходи з міських дібр та підприємств і що інвестиційна політика вимагатиме великих матеріяльних жертв з боку членів громади. Коли відтак комісар Стшелецький виступив з проектами податків та позичок, виявилося у бюджетовій комісії деяке вагання, яке спонукало тоді радн. Щирка до іронічного заміту, що захоплення для позичок і податків є тепер трохи менше, ніж було 3 місяці раніше. Але ці вагання не тривали довго. П. Стшелецький представляв красномовно, що у звязку з інвестиціями гріш увійде до міської господарки, скріпить грошовий оборот і додасть сили приватним підприємствам. Ніхто сьогодні не має права сміятися із цього оптимізму, бо в 1927 р. ніхто не був у силі передбачити, що два роки пізніше прийде у Польщі тяжка господарська кріза. Без цеї крізи також господарка у Львові виглядалаб краще.

Інвестиційна політика ком. Стшелецького була цілком природною реакцією на ощадностеву систему, приноровлену давною президією міста і давною Міською Радою. Підношено тут майже з признанням, що ухвалений Міською Радою бюджет звичайних видатків на 1927/28 рік виносив лише 14,000.000 золотих, між тим, коли цьогорічний бюджет переступає 27,000.000 зол. Одначе, як я це вже виказав із цього місця в грудні 1927 р., вже та давна управа, що як відомо уступила з кінцем серпня 1927 р., була приневолена ухвалити додаткові кредити в сумі 728.158 зол. У цілому ряді видаткових позицій вже з кінцем вересня 1927 р. був виданий цілий кредит, ухвалений на бюджетовий рік 1927/28, а для багатьох доконче потрібних видатків не передбачено у цьому бюджеті взагалі жадного покриття. Так само не реально були зладжені бюджети комунальних підприємств, так, що вже у вересні 1927 р. в газовому заведенні та в міських електричних трамваях виявилися недобори і що ком. Стшелецький був тому приневолений запропонувати прибічній раді зменшення приходів громади з тих обох заведень на 253.700 зол.

На основі точного обрахунку доходжу до висновку, що останній бюджет, ухвалений давною Міською Радою, був принайменше на 2,000.000 за низький. Якщо радн. Щирек у своїй промові сказав, що комісарі протягом трьох років перегосподарували 45 міліонів зол. більше, ніж булаб це зробила у тому часі давна Міська Рада, то слід перш за все із цеї суми відшибнути 6,000.000 зол. з причини за низького преліміновання. Крім цього слід стверди-

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 30. czerwca 1930 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 138 czasopisma „Diło" z daty Lwów dnia 25. czerwca 1930 r. do Sygn. VI. L. Pr. 97/30 na posiedzeniu niejawnem w dniu 30. czerwca 1930 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 25. czerwca 1930 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma „Diło" Nr. 138 z daty Lwów 25. czerwca 1930 r. zawierającego w artykule pt.: „Wytajte Dorohi hosti z poza Karpat" w ustępie od słów „Wid" do „respublyki" znamiona zbrodni z § 65 a) uk., — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złp. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej ustępu ma na celu pobudzić do wzgardy i nienawiści przeciw jednolitemu związkowi Rzeczypospolitej, co odpowiada znamionom zbrodni z § 6 a) uk. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Na oryginale właściwe podpisy.
Za zgodność: (підпис нечиткий).
starszy sekretarz.

ти, що за комісарської управи видано більше ніж 7,00.000 зол. на будову мешкальних домів при вул. Стрийській, вул. Полтвяній і вул. Арцішевського, за яку то квоту побудовано помешкання для 846 убогих родин. Відтак видано 3,5 міліонів зол. на побудовання шкільних будинків. Між іншим побудовано прегарний будинок школи ім. Шашкевича при вул. Замкнєній, який то будинок у травні ц. р. віддано до шкільного ужитку. Будова холодільні у міській різні, будова осередку здоровля та перебудова медоситні на дізенфекційне підприємство коштували 2 міліони золотих. Величезні інвестиції в міських електричних трамваях, міському заведенні електричного освітлення, в ґазовому заведенні, у водопроводовому заведенні та заведенні чищення міста коштували більше ніж 7,6 міліонів золотих. До цього слід додати видатки на інші будівлі, як на перебудову ратуша 1,5 міл. зол., на дороги 3 міл. зол., на канали 1,6 міл. зол., а далі надвишки видатків звичайного бюджету в ділянці доріг 1,3 міл. зол., в ділянці публичного здоровля 2,6 міл. зол., в ділянці суспільної опіки 1,3 міл. зол. Зраховані дають ті всі видатки суму більше, ніж 37 міліонів золотих так, що лишається ще сума 8 міл. зол., яку видано на підвищення платні міських службовиків, на освітні потреби, на театр і на опроцентування довгів. Не маю я особливої причини боронити комісарів перед пороблениии їм закидами, але мушу ствердити доцільність пороблених інвестицій, щоби не ширилася легенда, будьто би у місті Львові в останніх трьох роках управа перегосподарила на марно 45 міліонів золотих.

Може бути, що згадані будови були переведені за дорого. Одначе якби так було, то це не може бути аргументом проти інвестиційної політики. Що громада, як кожне збірне тіло, будує дорожче, загально відома річ, але це не може бути причиною відмовляти громаді компетенції будувати там, де громада сповнює обовязки публичної адміністрації.

В одній справі слід признати радн. Щирковi слушність, а саме, оскільки виступав проти підвишки чиншів у міських домах. Ця підвишка не була потрібна. Управа міста виходила з заложення, що підвишка є необхідна, щоби чинші оставали у відповідному відношенні до коштів будови. Одначе управа міста не хотіла взяти під увагу, що будову домів місто підняло у виконанні обовязків адміністрації, зі суспільних оглядів, а метою облегчити мешканеву нужду. При таких будовах не може бути мови про такі виміри чиншів, які відповідалиб калькуляції рентовности. Проти внесень управи міста промовляв я кількакратно на засіданнях бюджетової комісії та прибічної ради та покликувався на те, що вимір чиншів у відповідаючій коштам будови висоті суперечить правилам, принятим прибічною радою в 1928 р., з нагоди затягнення позички на будову мешкальних домів, бо тоді прибічна рада й управа міста обстоювали погляд, що чинші повинні дати місту лише дуже скромний прихід. Тимчасом калькуляція управи міста обняла опроцентування

будівельного капіталу, амортизацію будинків, кошти консервації, кошти адміністрації, а навіть опроцентування вартости будівельної площі. Завдяки такій калькуляції управа міста обрахувала місячний чинш за 1 $м^2$ ужиткової площі для домів при вул. Стрийській на 2.11 зол., при вул Полтвяній на 1.95 зол., при вул. Зборовській на 1.93 зол., між тим, коли калькуляція домів Пенсійного Заведення, багато краще побудованих і положених у місті, виносить 1.96 зол., а для домів Почтової Каси Ощадности 1.70 зол. Моє внесення в напрямі обниження чиншів на 20 проц. було прибічною радою відкинене і всі управою міста предложені підвишки були ухвалені. Тому підтримую внесення радн. Щирка в напрямі відкликання цеї підвишки та стверджую при тій нагоді, що проти підвишки чиншів у міських домах виступав я і виступаю тепер в огляду на добро убогої частини львівського населення, а не лише в інтересі українців, тому що на жаль між льокаторами міських домів є лише незначний відсоток українців.

(Докінчення буде.)

Міжнародні студентські зїзди 1930.

З численних запрошень на ріжні міжнародні вистави, конференції, спортові змагання і т. д., на які запрошено цього року українське студентство через його Центральний Союз „Цесус“, треба згадати такі студентські міжнародні маніфестації: 1) третя міжнародня літня спортова олімпіяда в Дармштадті (1.—10. серпня ц. р.); 2) варшавська економічна конференція в днях 14.—19. липня ц. р.;) 3) річна конференція Міжнародньої Студентської Помочі в Оксфорді (Анґлія) в часі між 23.—31. липня ц. р.; 4) дванацятий Конґрес Міжнародньої Студентської Конфедерації в Брюсселі (12.-24. серпня ц. р.) та 5) міжнародній зїзд студентів правників в Брюсселі 16.—24. серпня ц. р.). Згадуємо тут тільки ці студентські міжнародні маніфестації тому, що українське студентство повинно би взяти в них участь, бо співпрацює вже довший час з міжнародніми орґанізаціями, які ці зїзди уряджують.

На жаль українське студентство вже навряд чи зможе взяти участь у дармштадській спортовій олімпіяді. Проспало нагоду, подібно як це було в зимі з січневою олімпіядою в Давос (Швайцарія). Велика шкода для престіжу українського студентства та українського імени взагалі, що ані один український спортовець не вважав потрібним — виступити між чужинними спортовцями. Спорт — це атрибут культурної вищости нації. Не беремо собі прикладу з інших народів, які так багато присвячують уваги міжнароднім спортовим змаганням. Вистарчить вказати тут на факт, що французьке правительство асиґнувало на дармштадську олімпіяду чверть міліона франків, італійці приїзджають прямо сотнями до Дармштаду. Те саме можна сказати про німців, анґлійців, поляків, чехів, мадярів та інших. Українське студенство одержало було від олімпійського комітету специяльне запрошення. Однак надармо. А всеж таки навіть у нашім невідраднім положенні міг би один або два українські спортовці поїхати до Дармштадту. Певно, що навряд чи могли би ми бути одні з перших у спорт. змаганнях, але всеж таки не треба нам боятися можливих перших неуспіхів. Треба нам уже раз виступити й на міжнародніх спортових змаганнях та покинути хуторянство і в цій ділянці нашого національного життя.

Щодо міжнародніх студ. зїздів — то найважніші з названих чотирьох, це зїзд в Оксфорді та в Брюсселі. Українське студентство (читай Цесус) виготовило цілий ряд рефератів для ріжних комісій, як економічний, орґанізаційний, спортовий, у справі виміни студентів, міжнародні стипендії, нострифікація диплъомів і т. д. Українська студентська делеґація має підняти справу високих шкіл під Польщею, освітлити червоний терор на Радянській Укра-

Д-Р ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ,
доц. Яґайл. Унів.

З ґеоґрафічно-етноґрафічного Зїзду.

Сараєво. — Дивні явища Красу. — Дальматійське побережа.

Східня Боснія і зах. Сербія, через котру ми переїзджали, представляє типічний гірський краєвид, подібний до наших Бескидів, а то і завдяки своїм лагідним формам і богацтву смерекових лісів, що стоять у звязку з матеріялом, з якого ця країна збудована. Будова флішева, як і в Бескидах.

Сараєво, в котрім задержуємося один день, це дуже типове місто. Положене чудово в кітлині невеличкого допливу ріки Босни. Осередок міста лежить в долині, а його передмістя підімаються амфітеатрально на узбічах до висоти 200—300 м. Сараєво має в собі ціхи і середнеевропейського і орієнтального міста. Колись виглядало, як переважна частина нинішнього Скопле, але приналежність до культурної Австрії протягом 40 літ спричинила його европеізацію, так, що орієнтального вигляду надає йому головно цілий ліс мінаретів, мечети, мавретанський стиль, який виступає в деяких будівлях та змодернізована дільниця базарів. Взагалі вдаряє в Боснії і Герцоґовині гармонійна сполука централько-европейського і орієнтального характеру. Стоїть це в звязку з австрійською політикою в часі окупації (1871) і анексії. Австрійці не нищили, а радше попирали магометанців, як найпевніший для їх політики елемент, в противлежности до ірредентистичних настроїв сербського населення, тому то там до нині велике число магометан (31 проц. усього населення) і сильний їх вплив на ціле життя країни. Виступає тут і сильна політична магометанська партія, котра мала двацятьох кількох своїх представників в скупштині. Що господарка Австрії вийшла тій країні на добро, свідчить про це сильніший ніж у Старій Сербії розвій гірництва і промислу, роскішні будівлі Сараєва, богаті музеї, театр і т. і.

Конґрес перебуває частинно в Сараєві, частинно в Ілідоре, купелевій місцевості, віддаленій 10 км. від міста в гірській лісистій околиці. Терми, малий ґейзер, печери і нори, викликують у першій хвилині дивне вражіння, але коли бачите молодого, елеґантного пана в фезі в товаристві двох дам у білих одягах з чорними заслонами на лиці, віє на вас ще й подихом варварства. Але це вражіння поволи щезає. Однак річ характеристична, що воно більше виступає в Боснії, як напр. в Македонії.

Подорож з Сараєва через Мостар до Дубровника найбільше може захоплювала і вражала тих, що не знають красових околиць. Динарські Альпи, котрі розтяглися на півночі від Альп вздовж побережа півострову аж до його кінців, є славнозвісні на цілому світі красовими явищами. Тому, що вапняк перепускає воду, виступає тут на поверхню мало рік, але зате в підземеллі течуть води, потворилися підземні печери й ріжні долини та западини з піль, які позападались. Однак найбільше вражає кожного пустеля цих околиць; крім долин і заглублень скрізь майже самі скелі, тут і там лише колоски зівялої трави, — пустиня. І не дуже розуміємо, що означають ті камяні плоти, що стрімголов ідуть з верхів хребтів на узбіччах до долин і відділюють одні пасовиска від ругих; видно на тій пустинній площі находить ще якусь поживу невибаглива коза. В тому сумному краєвиді, так добре знаному тим, що були за світової війни на італійському фронті, виступають три ріжноманітности: високі ґірські масиви снігами покриті, глибоко врізані ріки та поля. Залізниця веде здовж Неретви, що врізалася глибоко, бо аж до рівня ґрунтової води, і витворила живописний кенйон з фантастичними скелями; ріка хоче скоро получитися з „Ядраном“ і тому її біг скорий та нерівний, повний водопадів. Серед білої пустині вапняків манить око синява барва филь ріки та соковита зелень лугів розкинених над нею, а на низенькій терасі ріля, та ще більше огородові культури, котрі вимагають вже середземно-морського підсоння. Ростуть та вдаються тут оливки і міґдали, фіґи і винна лоза, є вже кактуси і кипариси. Ще більше око манять поля. Це є поздовжні кітловини серед нерегулярних гідроґрафічних відносин. В часі зимових дощів заміняються в озеро, а на кілька літних місяців стають сушею. Ідемо здовж одного з таких „піль“. Це „Попово Поле“ — одно з найбільших. Тепер виглядає як озеро на 2—3 км. широке, вище 20 км. довге, втиснене між красову пустиню. Колиб ми не знали, що це поле, думалиб, що їдемо вже здовж морського берега. Але коли ближче глянете на озеро, можете добачити крізь плитку воду грядки і колоски збіжа, а там дальше від берегів видно якусь течію — це ріка, котра перепливає поле літньою порою, а тепер затоплена. За кілька тижнів вода щезне в підземні печери, а на врожайній почві поля почнеться горячкова праця рільника. Тропікальне підсоння (температура липня 28° Ц.) дозволяє на скорочення веґетаційного періоду і на збірку деяких сортів збіжа, які скоро розвиваються. Це кукурудза і сорґо; з інших культивується винну лозу, знаний нам тютюн, фіґи, і деякі ярини. Але горе, коли осінні дощі прийдуть за скоро; тоді всі збірки пропали, а населення, яке привикло до таких явищ, розбігається по цілому краю, щоби заробити на хліб, в першій мірі як каменярі і гірники. Вище положені місця не є вже заливані водою, й вони не відзначаються урожайним ґрунтом. Це камінисте поле покрите корчами, а їх листям живляться кози. Кози й вівці є правдивим нещастям цих околиць, так вони нищать деревину. Трудно буде хоч у частині привернути давній ліс, винищений людиною. Там, у Македонії, знищили його альбанські і турецькі пастухи, тут перетеребили ліси римляни і венеціянці.

Ще раз пнеться поїзд в гору між „Поповим Полем“ та морем, а потім фантастичними серпентинами зїзджаємо вділ над море, яке легко

 їні, буде старатися про стипендії для українського студентства в тих країнах, де ще нема українських студентів (на пр. Анґлія, Італія, Еспанія). Особливо тяжке завдання для української делеґації представляє боротьба зі славянським студентством. Славянське студентство йде ще й тепер спільним фронтом проти українського студентства на міжнародньому форумі. Треба вести завзяту боротьбу з славянським студентством, яке ще й тепер мріє про єдину неділиму матушку Росію. Від 1928 р. пішло українське студентство наступом на славянське й на обох останніх міжнародніх зіздах (в Парижі та Будапешті) роздвоїло його та показало, що проти волі українців славяни нічого не вдіють на міжнародньому форумі, навпаки втратять на своїм престижу, бо український студент заняв уже досить сильні позиції на міжнароднім студентськім форумі.

Про самі конференції напишемо пізніше. Зазначимо тут тільки, що вони відбуватимуться (головно конференції в Брюсселі та в Оксфорді) з великою помпою. Ціле бельґійське правительство та король визначили дні, коли прийматимуть делеґатів підчас зізду. В Оксфорді промовлятимуть підчас конференції найсильніші державні мужі Анґлії та політики Америки й Німеччини.

Української делеґації ще нема. Її склад залежатиме від добору відповідних осіб, а головно від матеріяльних засобів.

Василь Капотівський.

Протибільшовицька орґанізація молоді на Рад. Україні.

(АТЕ). „Комуніст“ повідомляє, що на Рад. Україні викрили протибільшовицьку організацію молоді. До неї належало кілька шкіл, а осередок мала в Мелітополі. Назва її була „Протижидівський Союз“ (?). На тайних зборах виголошували протибільшовицькі реферати, молодь нищила портрети Леніна, Сталіна й інших ком. діячів, а серед населення поширювала відозви, що заповідали близький упадок комунізму та привернення незалежности України. До організації належало около 600 учнів.

Берлін радіє зі звільнення Надренщини.

Дня 1. липня з нагоди звільнення Надренщини Берлін улаштував у „Люстґартені“ величаве свято. В год. 11. військо перемашерувало через місто до церков, де відправлено богослуження. Після богослуження в „Люстґартені“ військо віддало почесні сальви, а над берегом ріки артилерія віддала 21 гарматніх стрілів. Непроглядні маси народу відповіли на стріли невгаваючим: „Гох“! Цілий день у Берліні дзвонили радісно дзвони всіх святинь.

легко видніє в нічному сумерку. Ми над теплим морем, над „Словінським Ядраном“.

Над морем перебув конгрес 2 і пів дня. Ми зупинилися в Дубровнику, звідти поїхали спеціяльно для нас призначеним пароплавом „Спліт“ до Спліту, де знова задержалися, а відтак здовж чудового дальматійського побережа поїхали аж до найбільше на північ висуненої точки югословянського побережа, до Сушаку.

Дальматійське побереже — це новий тип краєвиду як під оглядом природничим, так і культурним. Море має рішаючий вплив на вигляд берегів, на красу краєвиду, а також на підсоння, якому своє істнування завдячує середземноморська рістня. Море мало вплив також і на всю романську культуру, що в свойому поході стрінула тут словянський етнічний підклад, і врешті на характеристичну господарку населення, яке складається тут з рільників, рибаків, моряків но і мешканців міст. Краєвид цієї югословянської Рівери надто добре знаний, щоби описувати. Цікавий образ уявляють собою міста.

Приміром наверствування культур може бути місто Дубровник, давня Раґуза. Колишнє іллірійське населення улягло геллєнізації внаслідок засвування грецької кольонії Епідаврос, а за римських часів романізації. Наплив словян з VII. в. був причиною славізації півострову, але тут на побережу впливи романські, спеціяльно венецькі тревали довше і перехрещувалися зі словянськими, чого доказом є витворення навіть спеціяльного мішаного діялекту, яким говорено ще на початку XIX. в. на деяких дальматійських островах. Велику частину внутрішньої історії цього міста виповнила мирна боротьба двох культурних елементів, яка закінчилася повною побідою славінізму та славізацією мешканців. Треба ще сказати, що Дубровник, чи пак Раґуза, була окремою республикою, яка зуміла задержати свою незалежність аж до початків XIX. ст.

(Продовження буде.)

З життя українців у Румунії.

Дня 30. червня підчас засідання румунської камери промовляв український посол д-р Василь Дутчак, який між іншим заявив, що Румунія не додержує своїх зобовязань супроти українців і не творить для них належної кількости шкіл. Румунія підписуючи версальський договір, зобовязалась шанувати права своїх національних меншин, але цих зобовязань не додержує. Відповідаючи на промову посла Дутчака румун Якобян сказав, що українці виявляють замало вірности румунській державі, що з Галичини переходять аґітатори, які бунтують населення проти румунського уряду. Посол д-р Дутчак говорив також про надужиття румунської влади при переведенні земельної реформи, а саме про те, що румунська влада хоч постановила приділити безземельним селянам по 5 гектарів землі, то цю землю роздала здебільша румунським політичним аґітаторам та кольоністам, а не місцевим українцям. Колиж який українець дістав наділену землю, то тільки 2—3 гектари, а не 5, як це було установлено. Більшу кількість землі залишено як державні резерви і досі не розділено між селян. Посол д-р Дутчак закінчив свою промову домаганням розділити ці резерви між українських селян.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими значками.

Третя еміґрація.

Дотепер б. Росія мала двоякого роду еміграцію: революціонерів, що втікали з під царського режіму і контрреволюціонерів, які втікали від більшовиків. Тепер на чужині опинилась третя еміґрація: це ті елементи, які були більшовиками, розчарувались в комунізмі і покинули СРСР. Визначний комуністичний діяч Дмитрієвський видав на днях спомини, в яких між іншим пише: „Ми є новою верствою еміграції. Ми інакше входимо в еміграцію, як наші попередники. Вони боролись проти комунізму, а ми боролись за комунізм, ми діти революції з крови і кости, ми були вояками червоної армії. Тепер, скажім щиро, ми розчарувались в комунізмі, богато з того, що було для нас святим, уважаємо помилкою. Неодно, за що боролась біла ґвардія, ми вважаємо нині слушним.

Але змінилась і друга еміграція: не одно, за що вона боролась, тепер вважає вона за абсурд і вже ніхто не вірить, щоби в Росії можна було вернути передреволюц. лад. Світогляди, які були колись крайно протилежні, тепер наближаються до себе, Сталося те, що діється по кожній революції: наступає компроміс між ворожими таборами, між старим і новим ладом. Ми, третя еміграція, відкидаємо комуністичну екстремність і будемо пятнувати більшовицьку систему, якої шкідливість ми бачили і зрозуміли. Між другою і третьою еміграцією треба утворити спільну плятформу, спільну мову між обидвома половинами одного народу, для спільної боротьби комуністичного деспотизму“.

„Ізвєстія“ пророкують війну.

„Ізвестія“ продовжують свої напади на західні держави, а зокрема твердять, що Фінляндія приготовляє війну проти СРСР в цілях відірвання Карелії. На думку „Ізвестій“ у недалекому часі фашистівська ґрупа візьме у Фінляндії в свої руки керму держави і викличе війну. Так само інші сусідні держави начебто у контакті з Фінляндією тільки про те думають, щоби напасти на СРСР.

З судової салі.

Крівава помста.

Адольф Трохимяк, різник зі Львова, мав свої порахунки з Еміліяном Пелехом, який перед роком поранив його брата. Дня 1. квітня ц. р. Адольф Трохимяк у пяному стані стрінув свого ворога і не думаючи довго, вдарив його кілька раз палицею по голові і вбив на місці. Передвчора вбивник ставув перед львівським трибуналом і хоч боронився тим, що злочин виконав у пяному стані, то суд засудив його на 5 літ вязниці, а оборонець вніс проти цього присуду спротив

Живець Черче.

Мої враження і помічення.

Перетомлений, виснажений спекою і духотою міста, вибрався я на день 29-го червня до українського живця Черча, щоби побачити його наочно та пізнати його лічничу вартість. Про Черче говориться у нас богато від кількох літ, а особливо від часу, як заінтересувалося ним Українське Лікарське Т-во, за почином якого завязалася кооперативна Спілка, що на її чолі станули д-р Паньчишин, д-р Кость Левицький, д-р Бурачинський та визначні українські економісти. Корисну оцінку про лічничу вартість черчанських вод і боровини видали д-р Паньчишин, доцент універс. д-р Сабатовський, бальнеольоґ та інші, а що найважніше, то хорі, які там перебували, хвалять собі черчанські води у ріжних недугах. Почин до заінтересування Черчем дав управитель тамошньої школи пан Біґус і п. Василь Гладун інтеліґентний непересічний нач. громади Черче.

До Черча їхав я з деякою резервою, бо до будови і розбудови мінерального живця треба великих грошевих вкладів і вмілого проводу — а саме тепер, по великій війні, у нас велика фінансова скрута. На залізничому перестанку Потік, 3 кільометри віддаленім від Черча, застав я богато селянських фірманок. Їзда не довга, бо около 20 хвилин, не дуже вигідна, бо дорога примітивна, терен горбований, нерівний, ціна мала — 2 зол. за фірманку. Від візника дізнався я, що цього року гостей богато і що майже всі кімнати заняті, візник хвалив собі живець, бо тепер богато гостей приїзджає, а люди мають з того пожиток, зарібки.

При вїзді з горбів до Черча робить воно симпатичне враження чистого малого містечка, в якім видніють гарні лічничі заведення, павільони а далі мурована церква, великий поверховий Народній Дім, в якім містяться місцеві культурні й економічні товариства. На овиді за кілька кільометрів видно місто Рогатин, а на першім місці замітний будинок української рогатинської ґімназії.

Живець Черче відгороджений від села. Симпатично вражають приїзжого приватні мешкальні павільони і всі купелеві будинки, що є чисті і гарні. Перед головним будинком великий майдан, хідники і квітники утримані в порядку. Недостає зелені, а то корчів і дерев. Як я бачив, то в селі та в окруженні живця є досить дерев, чомуж би не засадити їх у самім живці й зробити малий парк для вигоди і прохолоди хорих. У Черчу застав я богато знайомих, як о. шамбеляна д-ра Юрика, мецената д-ра Теоф. Окуневського, о. Вас. Навроцького й інших. Всі вони шукають порятунку здоровля і хвалять черчанські води, і треба їм вірити, бо червоні, здорові на лиці як буряки. — Всюди чути гамір, веселість і радість життя.

По обильнім, смачнім обіді, пішов я в товаристві оглядати купелеві будинки і джерела, пробував води всіх джерел, випив около 8—10 шклянок й не зашкодили, хоч мішав їх за порядком — а це також щось варте. Опроваджував нас і все замітне показував закладовий лікар д-р Чаплинський, сам на вигляд симпатичний чоловік, інтересується заведенням, усюди має вгляд і дбає про здоровля хорих. Управа живця Черча вложила богато праці в розбудову заведення й дуже хвалиться їй те, що постаралася у цьому році за постійного, а до того солідного лікаря. На лікування до Черча приїздажають численні більше і менше хорі, тому потребують сталої лікарської опіки.

Управа повинна видати строгий реґулямін, щоби кождий приїзджаючий хорий зголосився до лікарських оглядин і в певних відступах часу був оглядаций лікарем. — Безумовно мусить бути заборонене дике лікування, уживання вод і купелів без поради закладового лікаря. Лікар повинен бути обовязаний вести докладний спис хорих та їх недуг, і мати точну евіденцію про кождого хорого та про наслідки лікування. Статистику хорих і висновки лікаря повинна управа оголошувати по закінченні купелевого сезону в часописах.

На загал, видно з розмови з хорими, які вдоволені з лікування, з порядку і чистоти цілого заведення, що управа дбає про розвій Черча. Фреквенція хорих піднялася цього року майже втроє. Управа Спілки Черче, узгляднюючи дальшу розбудову живця, повинна з часом поглибити верчення боровин, так само поглибити і прослідити поодинокі джерела та їх обіймити, — а опісля поробити ще раз хемічні точні аналізи. Черче має перед собою будуччину, але ще треба великого вкладу гроша і праці. Під увагу управи подаю свої помічення. Управа повинна для хорих жидів побудувати жидівський павільон з їх кошерною кухнею. Це спричинить те, що жидівська заможна клієнтеля завитає до Черча і своїми грішми причиниться до його розбудови.

Д-р Іван Куровець.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Пригода.

Випало мені раз переїхатись залізницею з Дрогобича до Трускавця. Але це було ще далеко перед війною і виразно це підчеркую, щоб хто мені не закинув, що я нельояльно висказуюся про польські залізниці.

Так! То була ще австрійська залізниця. Мені порадили їхати з малого двірця, бо ближче з міста і коштує лиш стільки то коронами.

Я ткнув касієрові відчислені гроші, сказав виразно стацію Трускавець і хопивши білет уступився іншим.

На двірці сідаю до воза: Трускавець. Їдемо. Вже вечоріє. Я сам сиджу на чотири переділи, аж мені лячно.

Прийшов кондуктор, продіравив карту, подякував (я до нині не знаю, за що) і пішов далі іншим пасажирам дякувати.

По останній стації перед Трускавцем входить контрольор, то вже якийсь молодий урядник. Я виймаю байдужо карту і передаю йому.

Він придивляється пильно, а далі питає:

— Пан куди їдуть?

— А вжеж до Трускавця, бо далі не можна.

— А пана білет не на Трускавець, лиш на Борислав.

Я дивлюся на ціну, така сама, яку заплатив за їзду до Трускавця. Мені такий білет видав касієр в Дрогобичі.

— То мене нічого не обходить, треба було зараз подивитися і похибку справити. Тепер пан заплатять чотирократну кару, як за їзду без білету.

— Не заплачу ні сотика, бо я ні на одного сотика залізничого скарбу не скривдив.

— Заплатите, а білет я беру...

А я йому по жидівськи:

— Ну, ву!

Доїзджаємо до трускавецької стації. На плятформі вже чекає пан контрольор, а обіч чего якийсь залізничий цербер. Значить, що утеча виключена, а я арештований.

— Прошу пана зі мною до начальника...

— Добре, навіть до самого міністра залізниць, я на услуги. Дивлюся на годинник, вже десята вечора.

Йдемо. А мені хоч смішно, але таки лють бере на таку напасть. Приходимо. Начальник сидить на поручу крісла і гойдається. Пан контрольор здає звіт, начальник слухає цього байдужо, а далі каже:

— А мене це все не обходить, урядуйте, коли хочете.

Закурив папіроску і знову гойдається на кріслі.

Пан контрольор сідає за стіл, бере кусок паперу, хемічний олівець, просить мене сісти напроти і розпочинає.

— Ваше імя і назвисько, рік і місце уроження?

Я сказав.

— Мають пан які папери?

— Маю, кажу, бо ніколи в дорогу без паперів не вибираюсь — Прошу: І виймаю з лівої кишені маринарки жмут паперу поділеного на рівні куснї.

— Прошу, пане контрольор — поручаю вам, особливо цей, дуже мягонький.

Начальник стації аж душиться зі сміху і все мені показує за плечами контрольора, щоб йому носа втерти.

— Ви пане, жартуєте з мене в урядуванні, я не про такі папери питаю, лиш про урядові, як пашпорт, або леґітимацію...

— Ну, пане ласкавий, а відки то в Австрії треба брати пашпорт або леґітимацію до їзди з Дрогобича до Трускавця — скажіть, будь ласка, бо я того не знаю...

Пан контрольор збентежився і не знає, що далі робити.

— Куди пан їхали?

— А хіба ви не бачили? З Дрогобича сюди, до Трускавця.

— Що ви в Дрогобичі робили?

— Я там мав діло, а при тім я зробив одну кольосальну дурницю, що десять корон програв.

— В карти?

— Ні, пане, в заклад. Я заложився з одним знакомим о таке: Я кажу, що всі австрійські залізничники мудрі люди, а він каже, що між ними є й осли, матолки і т. і. недоріки...

— Мій пане, ви мене обиджаєте в урядуванні... З тими ослами і матолками ви до мене пете...

— Пане добродію, як у тому закладі є обида, то не від мене, лише від того знакомого, бо я тому з усієї сили перечив...

Начальник знову душиться зі сміху, а далі каже:

— Йдіть панове спати, досить того урядування, мені спати хочеться, — і він зівнув протягаючо.

— Добраніч панам! — кажу, йдучи до дверей. — Я нині програв заклад 10 кор. Знайте, панове, що колиб то було завтра, то я, навчений досвідом, такого закладу не приняв би.

Я вийшов з канцелярії дуже вдоволений, бо такий заклад я змислив на борзі...

Андрій Чайковський.

Конференція прем. Славека з міністрами.

Прем. Славек конферував 3. липня з керовником мін-ства скарбу Матушевським, мін. справедливости Царом, держ. підсекретарем в мін-стві промислу та торговлі Кожуховським і держ. підсекретарем у мін-стві закорд. справ Височьким. Потім приняв мін. вн. справ Складковського та першого президента Найв. Адм. Трибуналу, Ружицького.

Ревізії в Кракові.

На приказ слідчого судді, в звязку з веденим проти орґанізаторів краківського конґресу слідством в напрямі забурення публичного спокою з § 65 к. з., у ночі 2. липня перевела поліція ревізію в Дом-і Роботніч-ім. У мотивах заряджения ревізії слідчий суддя стверджує, що є підозріння, що в Роб. Домі є докази вини в напрямі злочину з 65 §, якого допустилися ініціятори краківського конґресу. Ревізія тревала 4 год., переводили її в льокалях ред. „Напшоду" і в партійних льокалях ППС. Зачувати, що забрали кількасот примірників резолюцій Централіву і листу членів сторожі порядку ППС, рахунки за винайммлення салі на конґрес, на уладження ґіґантофону на Клепарській пл. і богато леґітимацій членів конґресу, які не зголосилися були по них у дні конґресу. Забрали теж чимало відбиток отвертого листа сен. Ліманоwського до президента держави, який то лист був сконфіскований м. р. У звязку зі слідством досі ще нікого не арештували.

Хто буде відповідати.

„Сл. Польске" повідомляє, що до відповідальности з § 65. к. з. потягнені посли: Руг (Визв.), Барліцький (ППС), Маліновський (Визв.), Валерон (Стр. Хл.), Вітос (Пяст), Кунеж (ХД), Хацінський (ХД), Недзялковський (ППС), Янковський (НПР), Урбанський (ХД), Бродацький (Пяст), Хондзинський (НПР), Путек (Визв.), Жулавський (ППС), Врона (Стр. Хл.), Мадейчик (Пяст), Мастек (ППС), сен. Мархлевський, проф. Яг. Університету (Пяст), Попель (НПР) і бувш. пос. Туґут. З непослів до суд.-карн. відповідальности потягнені будуть: адв. Гофмокль-Островський з Варшави, кс. Панась, д-р Розенцвайґ (ППС), Пшибись, радний м. Кракова і през. профсоюзів д-р Шумський, Ян Раймонд, Пушкарчик, Рой із Закопаного, д-р Бітек, Ясінський зі Скавини і Беленін із Кракова. **Всі названі станут перед судом присяглих у Кракові обв. за § 65. к. з.**

Доповняючі вибори в Ковельщині.

До доповняючих виборів до сойму в 56. окр. (Ковель), що відбудуться 13. липня зголошено такі листи: ч. 8. Сельроб-правиця, ч. 18. Бльок непольських народів, ч. 20. російська листа, ч. 33. заг.-жидівський виб. бльок, (канд. Прилуцький), ч. 36. Український сел.-роб. бльок, ч. 37. Сельроб-єдність. Польські листи не беруть участи у виборах. Перед уневажненням виборів з тієї округи було 5 послів із ББ.

Арх. Оттон у Женеві.

(АТЕ). У Женеву приїхав претендент до мадярського престолу арх. Оттон. Урядовою метою подорожі є відвідати ті швайцарські міста, в яких колись жив на засланні його батько ціс. Карло.

Градові тучі та пожежі.

У станиславівськім воєвідстві в Городенщині градова туча знищила пшеницю, жито, кукурудзу в гр. Чернелиця, Дубки, Кунисівці, Вільховець, Хмельниця, Репужинці, Якубівка, Джурків, Ганчарів, Балагурівка та Серафинці. Шкоди доходять до 80 проц. У товмацькім повіті буря знищила плоди в гр.: Красилівка, Криволули, Могила, Торговиця. Громаду Дрищів (пов. Рогатин) навістив град величини голубячого яйця та знищив 50 проц. ярих засівів.

В Рожнятині (пов. Долина) вибухла пожежа в забудуваннях Марка Поповича. Згорів дім і будинки. В Гаврилівці (пов. Надвірна) згоріло 10 хат, 8 стаєнь, 1 стодола, 4 обороги. Шкоди є 50.000 зол. Хтось підпалив дім Ів. Савицького в Кунашівцях. Шкоди є на 5.000. У Павелчі (пов. Станиславів) пожежа знищила кілька хат. У Ляхівцях Зар. (пов. Жидачів) згоріло 21 господарств.

Стріча рум. короля з югославянським.

(АТЕ). Король Карло в половині липня їде у Сіная й стрінеться там із югославянським королем Олександром. Там мають затіснити звязки, що лучать обі країни й консолідувати малу антанту. Зачувати, що король Олександер пробуватиме поєднати кор. Карла з його жінкою.

Похід мужиків на Ґельсінґфорс.

(АТЕ). Фінляндський уряд Каліо досі не уступив і досі не запало рішення в тій справі. В поході мужиків до Ґельсінґфорсу візьме участь 7.000 учасників. Прийдуть вони залізницею і підводами. Протикомуністичні настрої в цілому краї зростають.

Медичні студії.

З Т-ВА „МЕДИЧНА ГРОМАДА" У ЛЬВОВІ.

Докладні інформації про умови і характер студій для заінтересованої молоді.

У Польщі є тепер пять лікарських виділів при університетах у Варшаві, Познані, Кракові, Вильні і Львові. На кожному з них студіює менший або більший відсоток студентів українців. Найбільше наших студентів, з причин зовсім ясних, вписується чи хочеться вписати на лікарський виділ львівського університету. Він, хоч не вибивається рівнем науки понад інші лікарські виділи, є проте одним із найтрудніших. Істнує на ньому, як впрочім на інших польських університетах, „нумерус клявзус", який дуже точно є прикорочуваний до українців. Мало цього. З року на рік принимається їх щораз менше, при рівночасно зростаючій скількости тих, що хочуть на нього вписатися. І так в шк. р. 1925/26 на загальне число 120 прийнятих на перший рік, прийнято 25 українців, в шк. р. 1929/30 на загальне число 130 прийнято всього 13 українців.

Самі медичні студії є найдовші і найважчі з усіх інших. До того є вони в Польщі тим обєктом, на якому переводиться живі досвіди з реформою університетських студій. Мало-що не кожний новий міністр освіти впроваджує нову систему студій або бодай якісь новости до системи попередньої. Студенти вищих літ студіювали дотепер вже на трьох системах, а вкінці дочекалися ще нового закону про докторати, який міністерство намагається впровадити в життя ще перед речинцем ухваленим соймом, бо вже від 30. червня цього року.

При теперішній системі медичні студії тривають для найздібніших та найпильніших студентів кругло шість літ. Пять і пів року самих студій, пів року в найкращому разі на складення кінцевих іспитів. Однак у практиці виходить, що таких щасливців, навіть при пересічно доброму людському матеріялі, який попадає на медицину, є дуже мало. Яких 70 проц. медиків кінчить студії щойно по 7-мох роках. Після скінчення студій дістається диплом з титулом „лікаря". Потрібна ще однорічна практика у більших шпиталях, яких у нас в Галичині є всього кілька. Практика безплатна, а часто і тяжко її дістати. Титул „доктора" можна дістати після дворічної практики, написання наукової праці і зложення відповідного іспиту. І так цей титул, яким користувались лікарі з давен давна, а якого уживалось загально в значінні фахового, як приміром інженір, професор і т. д. стає

тепер майже недоступним для більшости лікарів. Щоби його дістати, треба при правильній ході студій мати десять літ матеріяльне забезпечення, коли взяти під увагу сім літ студій, рік військової служби і два роки безплатної практики. При теперішній матеріяльній скруті це майже виключене. Тому не диво, що проти того закону, який кривдить нас, виступили зорганізовано всі медики з гаслом не допустити, щоби з університетських мурів вийшов перший „лікар" (без докторату!).

Серед яких обставин приходиться студіювати медикам, а медикам українцям зокрема? Медичні студії вимагають великого вкладу праці. Цілий день проводиться обовязково на викладах, клініках та лябораторіях, так, що на саме приготування до іспитів не стає майже часу. На деяких роках є тижнево понад 70 обовязкових годин, підкреслюю обовязкових, бо присутність на них стверджує професор або його заступники. Очевидно, що серед таких обставин не можна думати про якийнебудь побічний заробіток на прожиток, без занедбування своїх студій. Коли медики інших національностей користають з дешевого помешкання в медичних домах, які уладжені коли не з комфортом то в кожному разі з вимогами гігієни, у нас всього двох-трьох медиків може приміститись в Академічному Домі, якого стан знають найкраще ті, що його мали нагоду оглядати. Медики-поляки користають з великих університетських допомог, стипендій, довгоречинцевих позичок, ріжного рода посад в лічницях, санаторіях і т. д., для наших все це майже недоступне. Довгі і коштовні студії і неможливість побічного заробітку на удержання є причиною, що майже сто відсотків наших медиків кінчить студії серед менше або більше поганих матеріяльних умовин. Це очевидно, відбивається на їх здоровлю, підірваному і так вже тяжкою працею, і для того медичні студії повинні вибирати ті, що є сильні і здорові.

Медичні студії вимагають здібности і пильности. Медицини не можна вивчитись на память. Тут мається до діла не з хоробою, але з хорим. Кожний випадок має в собі щось нового, індивідуального. Треба вміти думати самостійно, правильно — треба розпоряджати якнайкращими змислами зору, слуху, дотику, нюху. Медичні студії не кінчаться, як хтось може думати, з хвилиною одержання дипльому. Наука медицини поступає скорим кроком вперед і кожний лікар мусить придержуватись тієї скорої ходи, коли не хоче згубитись. І коли до недавна мусів він вчитись зроку на рік, то тепер мусить це робити з дня на день. Гіперпродукція лікарів слідна майже у всіх краях, розбудова суспільного обезпечення доводить з одної сторони до купецької конкуренції між лікарями, з другої сторони довела до пауперизації лікарського стану.

Чисельної надвишки лікарів у нас наразі нема. Тільки нерівномірне їх розміщення дає цю відносну надпродукцію. Більшість лікарів осідає по більших містах і там часто ледви животіє. Зате на провінції відчувається місцями брак лікарів. Те саме на Україні під більшовиками. На 10.717 лікарів на Україні є всього 21.6 проц. українців — решта жиди і москалі.

Бачимо, що місця для лікарів українців є і буде ще досить. Цим не повинні журитись ті, що справді хочуть посвятитися медичним студіям. Але буде місце для тих, що побіч вмілого і повного самопосвяти виконування своїх фахових обовязків будуть займатись і громадянською працею, якої вимагає і повинно вимагати громадянство від лікарів, як людей покищо на незалежньому становищі.

Пишеться це не з наміром намовляти або відстрашувати когось від медичних студій. Хочемо тільки пригадати новим кандидатам обставини, серед яких прийдеться їм жити, та остерегти перед легкодушним вибиранням лікарських студій. Легкодушне вибирання тих студій дає вже в своїх найближчих наслідках те, що богато кидає медичні студії по рокови—двох. Проти цього мусимо виступити з цілою рішучістю, бо забирається непотрібно і так нечисленні місця тим, що кінчили би медицину з кращим успіхом.

Медики-українці львівського університету обєднуються у свойому фаховому Т-ві „Медична Громада", якого завданням є нести фахову і матеріяльну допомогу своїм членам та вишколювати їх на дисциплінованих членів свого громадянства. Це товариство бореться також з обмеженнями в приниманні українців на тутешній лікарський виділ. Для того йому потрібні статистичні дані, скільки наших вносить подання на приняття і скільки з них не принято. На жаль, не вважаючи на численні зазиви в пресі, таких даних дотепер майже не можна роздобути. Тому у власному інтересі всі ті, що стараються за приняття на тутешній лікарський виділ, нехай звертаються до „Т-ва Медична Громада". Б. Г.

Більшовики бомбардують Манджурію.

Анґлійська преса подає, що на манджурських кордонах червона армія стріляла з гармат на китайські села, після чого червоноармейці нападали на села і грабили населення. Китайський уряд вислав протест проти нападів червоної армії, але радянський уряд навіть не відповів на цей протест.

НОВИНКИ

— **Літом у гори.** Інформуйтеся: Купелеве заведення Зелемянка п. Гребенів коло Сколього. Горячі купелі сірчано-йодові у лазничках. 2388 6—30

— **Арештування в Рогатині.** Дня 2. ц. м. в Рогатині явились поліційні агенти з Чорткова і на спілку з рогатинською поліцією арештували Любомира Прокоповича та студ. Осадчука. Перед арештуванням в їх домах переведено ревізії, які не дали ніякого висліду. Ці арештування в Рогатині стоять у звязку з арештуванням студ. Чорнія в Чорткові.

— **Гостре стріляння на Замарстинові.** У днях 5, 7, 9, 10, 12, 14, 16, 17, 19, 21, 23, 24, 26, 28, 30 і 31 липня ц. р. від год. 6. до 19. на військовій стрільниці на Замарстинові відбуваються вправи гострого стріляння. Ціла площа стрільниці буде окружена стійками, а населення Замарстинова у власнім інтересі повинно приміниться до наказів стійок та не наближатись до стрільниці.

— **Вязничному сторожові обридло життя.** У шинку Ґрінфельда при вул. Янівській ч. 16. вязничний сторож Сітик випив фляшку карболю і конечно хотів умерти, але рятункове поготівля відвезло його до лічниці, лікарі випомпували шлунок Сітика і він незабаром знов буде пильнувати вязнів у вязниці.

— **Не можна їсти багато мороженого.** На днях молода дівчина, Марія Ольберт, ідучи у Львові вул. Зеленою, вступила до цукорні і зїла кілька порцій мороженого нараз. За хвилину дістала жолудкові корчі і не зважаючи на всі зусилля лікарів урятувати її, вона померла.

— **Населення Польщі.** „Виадомосці Ґеоґрафічне" подають, що населення Польщі щороку збільшується на 420.000 осіб. Дня 1. січня 1929 р. Польща мала 30.408.248 населення, з чого 19,453.738 римо-католиків, цебто заледви 64%. Щороку родиться в Польщі понад пів міліона дітей.

— **Комуністичні виступи у Калуші.** Дня 1. липня комуністична молодь у Калуші вибила у калуськім суді вікна та кілька шиб у домі нач. суду. Як звичайно, виявилось, що між комуністами шибобийниками було найбільше жидів.

— **Злодії на „Світезі".** Тадей Врошнєвський повідомив поліцію, що із кабіни на „Світезі" невідомі злодії вкрали у нього убрання. Як видно, дехто приходить на „Світезь" не тільки на те, щоби попливати і вигрітися на сонці, але й придбати собі убрання, поєднуючи поетичне із практичним. На „Світезі" злодії обікрали також М. Райха і Б. Феляша.

— **Вітос має кравату.** З Кракова пишуть, що Вітос, який приїхав до Кракова на конгрес „Центроліву", вперше у житті одягнув елеґантний твердий ковнірець і дорогу модну краватку, що очевидно звернуло увагу всіх учасників конгресу.

— **Кнут Гамсун видає нову повість.** Один з найбільших сучасних письменників Кнут Гамсун передав видавцеві в Ослю свій новий твір, який буде наче продовженням роману „Волоцюга". Цей новий твір, на думку Гамсуна, його останній твір, зватисьме „Людина півночі", а героем цього твору буде норвеський босяк, що з любови до авантурництва попадає до Північної Америки і переживає там багато цікавих пригод. В останніх роках Кнут Гамсун перебув важку недугу, його сили надірвані і для скріплення нервів він усунувся зовсім від міського життя, втік з Копенгаги на село до свого приятеля, де жив у малім домику серед лісів, проганяючи від себе всяких газетних репортерів, що нарушували щодня його спокій. В домі цього приятеля він написав останню повість. В листі до другого приятеля він писав: „Я не потрібую від людей ні ювилеїв, ні їх слави, а хочу тільки спокою, спокою і ще раз спокою". Коли одного дня він випадково попав до міста Осльо і його прихильники влаштували для нього свято, Кнут Гамсун незамітно втік з міста назад на село і не явився на святі. В 1929 р. минуло 40 років від того часу, коли Гамсун, як 30-літній письменник видав свій перший світової слави твір „Голод".

— **І Барбіс попав у неласку комуністів.** Як відомо, диктатура комуністів має не тільки політичний характер, бо комуністи тероризують все культурне життя, мистецьку творчість та намагаються підчинити своїй волі душу і серце кожного мистця, який мав нещастя попасти в їх сіти. До недавна комуністи славословили відомого французького письменника Барбіса як „свого", але минулого місяця і цей письменник попав у їх неласку. Сталось це так, що Барбіс у своїм журналі містив статті, які на думку комуністів є контрреволюційні, а в одним творі представив християнізм замало в дусі марксизму. І ось за те комуністична партія прислала йому письмо, в якім погрожує, що або Барбіс мусить писати так, як говорить марксівський коран, або мусить виступити з партії. Можна сподіватись, що Барбіс зробить це друге.

— **Українці утікають з Р. України.** „Час" подає, що останнього тижня на румунську територію втікло 35 збігців із Рад. України, які оповідають, що під радянською владою годі довше видержати і що як прийде зима та Дністер покриється ледом, то з Р. України втікатимуть тисячі селян — у світ за очі.

— **Грецький Ляндрі.** У грецькім місті Кукуші арештовано Петра Коляксіса, який був 8 раз жонатий і убив своїх 6 жінок, а сема втікла у хвилі, коли він хотів її задушити та повідомила про те поліцію. При ревізії у цього грецького Ляндрі найдено цілі скрині любовних листів від ріжних жінок. Петро Коляксіс має тепер заледви 38 років, є дуже вродливий і мав велике щастя в жінок.

— **Катастрофа корабля на Дунаю.** З Білгороду повідомляють, що недалеко села Сурдук на кораблі, що плив Дунаєм, вибух котел бензини, що спричинило катастрофу цілого корабля. Вибух був такий сильний, що чути було на просторі 10 км². Підчас катастрофи згинуло 8 осіб.

— **Клопіт старої панни.** У Базилеї у Швайцарії одна стара панна мала у своїм домі аж 40 котів і опікувалась ними довший час. Недавно ця панна утратила маєток і не могла удержувати ціле котяче стадо та порішила позбутись його. Вона замкнула котів у кімнаті і відкрутивши закрутки газових проводів, хотіла потруїти своїх любимців. Другого дня панна запримітила, що 39 котів погинули від газу, а один найсильніший кіт лежить хорий, але живий і мявкає жалібно. Панна розплакалась, кинулась ратувати кота, але сама затроєна газом упала непритомна і її відвезено до лічниці, а останнього кота урятовано від трагічної смерти.

— **На полях смерти під Верденом.** Дня 22. червня Франція святкує щороку роковини найбільшої битви під Верденом. Цього року на тамошніх полях смерти, над гробами вояків зібрались тисячі народу, поклонитись тіням борців. Під величавим памятником промовляв французький міністр війни, який між іншим сказав, що Франція обороняючи у війні свої

права, тепер прагне мира і Бріян стає ініціято-ром утворення Паневропи й помирення держав. Над гробами відправлено богослуження. Вели-ке враження зробила промова одної англійської жінки, яка утративши під Верденом свого сина, живе у малім домику біля військового цвинта-ря, щоби щодня бути на гробі сина і заквітчати його цвітами.

— **Альбом українського Львова** вже вийшов з друку і замовляти його можна на адресу: Кооператива „Національне Обєднання", Львів, вул. Костюшка 1 з. II. пов. До адреси долучува-ти дописку „Альбом". Кошти поштової пере-силки у висоті 1.20 платить той, хто замовляє, а ціна одного примірника виносить 12 золотих, у люксусовій оправі 20 золотих. В альбомі є понад 150 гарних знимок із поясненнями в ін-формаційній частині. Альбом виданий на гарно-му папері і буде прикрасою бібліотеки кожно-го українця. Наклад Альбому є невеликий, а по його вичерпанні буде вильосовано 60 нагород: 1 нагорода в сумі 250 зол.; 3 нагороди по 100 зол.; 22 нагороди по 50 зол.; 34 нагороди по 25 золотих — разом на суму 2.500 зол. Кожний, хто отже купить собі Альбом може в щасливому випадку добути ще й одну з цих нагород. При кожному примірнику Альбому буде особи-стий рахунок з порядковим числом. Після вильосовання, яке відбудеться в неділю дня 9. листопада 1930 року вислід його буде оголошений в пресі, а щасливим власникам Альбому (згл. відповідного рахунку) на яких число впаде премія, негайно вишлеться нагоро-ду за предложенням відносного рахунку.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Анна Костишин, абсольвентка учитель-ської семинарії, померла по довгій і тяжкій недузі в Підгайчиках коло Зборова дня 27. травня ц. р. В. Ій П.

Зі спортового життя.

Виїзд України до Золочева.

В неділю 6. липня виїзджає Україна на від-платні змагання з Яніною до Золочева. Хто з симпатиків Т-ва хотів би скористати зі знижки і виїхати разом з дружиною, нехай зявиться в неділю в год. 6.15 рано на головному двірці.

Український спорт у Луцьку.

Недавно відбулися в Луцьку, на Волині, збори членів спортової секції Повітової „Про-світи". Постановлено урухомити діяльність цеї секції і переведено вибори управи, до якої у-війшли: Н. Мацик — голова, А. Сало — секрет., В. Гнатків — голова секції копаного мяча, Ни-колайчук — голова ситківкової секції, Сергій Пукса — голова секції водних спортів, Іван Скопюк — голова атлетичної секції і Василь Курочка — голова секції наколесників.

Дописи.

РОГАТИНЩИНА. **(Посвячення угольного каменя під „Народній Дім" в Помонятах).** Дня 29. червня ц. р. відбулося посвячення угольно-го каменя кооперативно-просвітнього дому в селі Помонятах. На свято прибули громадяни сусідних сіл Кнігинич, Загіря, Долинян і Псар. Посвячення доконали о. Хабурський з Явча, о. Юзич з Кнігинич, о. Біневич з Долинян і о. Пін-кевич з Помонят. До зібраних промовляли о. Хабурський від філії „Сільського Господаря" в Рогатині, п. Кривоус від філії „Просвіти" в Ро-гатині та посол Степан Кузик, який у гарній настроєвій промові вказав, що посвячувана до-мівка повинна бути школою національного ви-ховання, деб громадяни учились історії свого народу та відучувались від тих помилок, які нарід робив. Хай пісня, якою зачав свято місце-вий хор „За Україну..." буде тим цементом, який збірну українську душу сціпить до великої пра-ці над власним відродженням. Між промовами співав місцевий хор під управою п. Атаманюка патріотичні пісні. Свято закінчилося відспіван-ням всіми учасниками свята національного гим-ну та спільною знимкою. Годиться зазначити, що місцеві селяни самі взялись до великої бу-дови свідомі і певні того, що почате діло при допомозі читалень і кооперативи вдасться ви-конати. З приємністю піднести треба заслуги таких громадян як Яким Мілянович, Андрій Гарматюк, Кишенюк, Ханас, Клачко та інші.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА. **(Кооперативні свя-та).** Дня 29. червня відбулося в Теребовлі Повітове Свято Кооперації і „Сільського Го-сподаря". Не зважаючи на те, що староство за-боронило похід, а розставлені по всіх дорогах поліційні стежі стримували й завертали всіх, хто тільки йшов у виш. сорочці, або їхав підво-дою, на якій приміщена була табличка з укра-їнським написом власника підводи, всеж таки на святі зібралося поважне число учасників, бо поверх 4000. Свято розпочалося полевою Сл. Божою, яку відправив в асисті духовенства те-ребовельського повіту о. крил. Мохнацький. У часі Сл. Божої співав добре вишколений селян-ський хор з Дарахова, під управою невтомного молоденького дириґента п. О. Барановського. По скінченні богослуження о. Мохнацький від-крив свято короткою промовою, а читальняна орхестра під управою дир. СУК п. І. Козака ві-діграла кооперативний гимн. Велике і незатерте враження на всіх присутніх, навіть чужин-цях викликала промова делегата РСУК посла О. Луцького. Дир. СУК о. З. Кузьма від-читав привіти, які наспіли, а між іншим від о. прал. Л. Куницького, який по причині недуги не міг на свято приїхати. Дальше промовляв по-сол Заваликут, що помимо великих труднощів приїхав аж з Коломиї і своєю короткою, але палкою промовою загрів учасників до праці в кооперації, яка є запорукою нашого еконо-мічного відродження. Промовляли ще д-р Пет-рів, ревізор РСУК, п-ні О. Богачевська від жі-ноцтва, селянин Єфрем Юрків від кооператив теребовельського району, а голова „Сільського Господаря" дир. Ковальський закінчив свято. Всі промови переплітані були грою орхестр з Те-ребовлі і Глещави. Крім цього повітового свя-та відбулися у повіті районові свята в громадах: Зубів для району: Зубів, Островець, Слобідка Стр., Застіноче; Заздрість Стара для громад. Заздрість Стара і Заздрість Нова; в Іванівці для громад: Іванівка і Глещава. На всіх цих святах реферував директор теребовельського СУК о. З. Кузьма і брала участь теребовельська орхестра під проводом дир. Союзу І. Козака. Треба за-мітити, що згадана орхестра все спішить без-корисно там, де цього вимагає національний обовязок, за що належиться всім членам орхе-стри, а головно п. дириґентові щира подяка.

Присутній.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 3. п. м.: за масло солене експортове пріма 1 кільограм 4·30 зол., за масло експортове несолене пріма 4·20 зол. за 1 кг., за масло бльокове пріма 3·90 зол. за 1 кг., одна літра сметани 1·50, літра молока 0·29, копа яєць 5·60—5·90 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Пятниця, 4. липня, година 8. вечором „Хоробрий вояк Швейк".

Субота, 5. липня, година 8. вечором „Хоробрий вояк Швейк". Знижки важні.

Малий Міський Театр:

Пятниця, 4. липня, година 8. вечором „Потрійне весілля" знижки важні.

Субота, 5. липня, година 8. вечором „Потрійне весілля". Знижки важні.

Кіна.

АПОЛЬО: А коли надійде хвиля роз-луки. Звукові додатки.
КАСІНО: Небезпека будучини. Один юнак (Рам. Новаро).
КОЛЬОСЕИ: Чотири чорти.
КОПЕРНИК: Еспанські ночі. Білявки на добу.
ЛЕВ: З причини відновлення салі й інсталяції звукового апарату Кіно зачи-нене.
МАРУСЕНЬКА: Еспанські ночі. Біляв-ки на добу.
ОАЗА: На фронті нічого нового. Кло-піт із дівчатами на виданні.
ПАЛЯС: Сема заповідь. Звукові до-датки.
ПАН: Вічне кохання.
ПАСАЖ: Про що не говорять. Монте Карльо.
ПРОМІНЬ: З приводу реконструкції вечинне.
СТИЛЕВЕ: І. Сексуальна гигієна. II. Як повстає людина.
ФАТАМОРҐАНА: У пориві пристра-стей. Екзотична любка.
ХИМЕРА: Бажаю твоєю бути.
УТІХА: Рекорд Том Мікса. Амери-канські Пат і Паташон женяться.

Програма радіо.

ЛЬВІВ — Пятниця 4. VІІ. 1930.

12·05 Грамоф. плити. 17·35 Відчит з Кракова. 18·00 Концерт дутої орхестри (тр. з Варшави) 19·00 „Почтова скринь-ка" 19·30 Всячина, комунікати і грамоф. плити. 20·00 Сиґнал часу з Варшави. Радіо-денник (тр. з Варшави). 20·15 Тр. концерту з Варшави. 22·00 Фейлетон з Варшави. 22·15 Трансмісія комунікатів з Варшави, потім ретрансмісії із заґран. станцій.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.